

FRÁSÖGN

af fundi stjórnarnefndar Evrópuráðsþingsins í París 11. mars 2011

Af hálfu Íslandsdeildar Evrópuráðsþingsins sótti fundinn Lilja Mósesdóttir formaður, auk Kjartans Fjeldsted ritara. Helstu mál á dagskrá voru utandagskrárumræða um samvinnu milli Evrópuráðsins og nýrra lýðræðisríkja í arabaheiminum, skipun nefndar um stjórn málaástandið í Hvíta-Rússlandi, erfðabreyttar lífverur og nýr Evrópuráðssamningur um ofbeldi gegn konum og heimilisofbeldi.

Að beiðni Tiny Kox, formanns flokkahóps sameinaðra vinstrimanna á Evrópuráðsþinginu, fór fram utandagskrárumræða um samvinnu milli Evrópuráðsins og nýrra lýðræðisríkja í arabaheiminum með þátttöku Dominique Baudis, forseta frönsku rannsóknastofnunarinnar í málefnum arabaheimsins (f. *Institut du Monde Arabe*) og varaformanns utanríkismálanefndar Evrópuþingsins, og Thorbjørns Jagland, framkvæmdastjóra Evrópuráðsins. Í framsögu Kox kom fram að Evrópa hefði slæma samvisku vegna stefnu sinnar í arabaheiminum og hefði í raun unnið gegn lýðræðinu í leit sinni að „stöðugleika“. Nauðsynlegt væri að Evrópuráðið rétti nýjum lýðræðisríkjum strax hjálparhönd, m.a. í því að skipuleggja frjálsar kosningar og skrifa nýjar stjórnarskrár. Baudis taldi ofsagt að Evrópa hefði unnið gegn lýðræði í arabaheiminum og benti á að andstæðingum ríkjandi stjórnvalda þar hefði flestum verið veitt hæli í Evrópu og þeir haldið baráttu sinni áfram þaðan. Ljóst væri að ærin verkefni biðu nýrra yfirvalda í Túnis og Egyptalandi við að svara væntingum fólksins enda hefði atvinnuleysi aukist frá upphafi stjórnarbyltinganna, m.a. vegna minni ferðamannastraums, en ferðamannaíðnaðurinn telur um þriðjung af hagkerfi Túnis. Taldi Baudis enn fremur að byltingarnar gætu haft jákvæð áhrif á friðarviðræður Ísraela og Palestínuranna þar sem Ísrael yrði framvegis undir meiri pressu að semja. Jagland taldi að Evrópa yrði að nálgast málið af ákveðinni auðmýkt. Þá hefði reynsla sín af Oslóar-friðarferlinu kennt sér að ekki mætti útiloka nein stjórn málaöfl í viðræðum um endurreisn lýðræðis. Ákveðin tækifæri hefðu tapast á undanförunum árum með því að neita að tala við fjöldahreyfingar eins og Hamas og Hizbollah.

Harðar umræður urðu um tillögu framkvæmdastjórnar Evrópuráðsþingsins um að skipa nefnd um stjórn málaástandið í Hvíta-Rússlandi. Töldu sumir meðlimir stjórnarnefndarinnar, þ.m.t. formenn landsdeilda Noregs og Svíþjóðar, skipun slíkrar nefndar óæskilega það eð hún mundi aldrei geta heimsótt Hvíta-Rússland án þess að í því fælist ákveðin viðurkenning á ríkjandi stjórnvöldum. Aðrir töldu að með skipun nefndarinnar mundi þingið senda mikilvæg pólitísk skilaboð til hvít-rússnesku stjórnarandstöðunnar og pólitískra fanga. Fram kom það sjónarmið að réttara væri að fela Feneyjanefndinni eða mannréttindafulltrúa Evrópuráðsins málið en Wojciech Sawicki, skrifstofustjóri þingsins, taldi að þar sem Hvíta-Rússland væri ekki aðili að Evrópuráðinu gætu þær stofnanir ekkert aðhafst enda næði umboð þeirra aðeins til aðildarríkja. Niðurstaða atkvæðagreiðslu um málið varð að lokum sú að nefndin skyldi skipuð en mikilvægi þess að hún aðhefðist ekkert sem túlka mætti sem viðurkenningu á ríkjandi stjórnvöldum í landinu var áréttað.

Þá afgreiddi stjórnarnefndin álit á drögum að nýjum Evrópuráðssamningi um ofbeldi gegn konum og heimilisofbeldi, en um er að ræða fyrsta bindandi alþjóðasamninginn sem gerður er á þessu sviði. Í umsögninni er tilkomu samningsins fagnað en jafnframt lagðar til ýmsar breytingar til að styrkja vernd þjóðfélagshópa sem standa höllum fæti, svo sem barna, eldri borgara og flóttamanna. Einnig er lýst efasemdum um það svigrúm sem aðildarríkjum er veitt til að gera fyrirvara við samninginn, sem gæti gert ákveðna hluta hans nánast óvirka, sem og það að aðildarríkjum samningsins verði í sjálfsvald sett hvort ákveðin háttsemi sem fellur undir samninginn skuli gerð refsiverð eða ekki. Þá eru aðildarríki Evrópuráðsins hvött til að gera viðauka við samninginn er varða börn og eldri borgara.

Auk framangreindra ákvarðana afgreiddi stjórnarnefndin ályktanir um vernd umhverfisins í kringum Miðjarðarhafið, um erfðabreyttar lífverur, um unga afbrotamenn og um notkun líffræðilegrar tölfræði (e. *biometrics*), en nefndin lýsti áhyggjum sínum af því að stóraukin notkun slíkra upplýsinga og skortur á skýrum reglum um hana hefði í för með sér hættur hvað varðar friðhelgi einkalífsins og hvatti aðildarríki Evrópuráðsins til að setja skýrari og afdráttarlausari reglur á þessu sviði.

Loks samþykkti stjórnarnefndin siðareglur fyrir skýrsluhöfunda Evrópuráðsþingsins sem og nánari skilgreiningu á reglum þingsins um samsetningu landsdeilda þess.

Eftirfarandi ályktanir, tilmæli og álit voru samþykkt á fundinum:

- Ályktun 1794 um vernd umhverfisins í kringum Miðjarðarhafið.
- Ályktun 1795 um erfðabreyttar lífverur.
- Ályktun 1796 um unga afbrotamenn: félagslegar aðgerðir, menntun og endurhæfing.
- Ályktun 1797 um þörf á athugun á notkun líffræðilegrar tölfræði frá sjónarhorni mannréttinda.
- Ályktun 1798 um réttláta samsetningu landsdeilda Evrópuráðsþingsins.
- Ályktun 1799 um siðareglur fyrir skýrsluhöfunda Evrópuráðsþingsins.
- Tilmæli 1960 um þörf á athugun á notkun líffræðilegrar tölfræði frá sjónarhorni mannréttinda.
- Álit 280 um drög að Evrópuráðssamningi um ofbeldi gegn konum og heimilisofbeldi.

Frekari upplýsingar má nálgast hjá ritara Íslandsdeildar og á vefsvæðinu <http://assembly.coe.int>.